

Písemná výzva ve smyslu zákona č. 87/1991 Sb.

Požadavek písemné výzvy ve smyslu zákona č. [87/1991](#) Sb. není součástí práva na vydání věci; výzva, je-li řádná a včasná, pouze způsobuje, že právo na vydání věci se stává soudně vymahatelné, tj. nárokovatelné. Písemná výzva je tedy podmínkou vzniku nároku na vydání věci.

Požadavek písemné výzvy ve smyslu zákona č. [87/1991](#) Sb. není součástí práva na vydání věci; výzva, je-li řádná a včasná, pouze způsobuje, že právo na vydání věci se stává soudně vymahatelné, tj. nárokovatelné. Písemná výzva je tedy podmínkou vzniku nároku na vydání věci. V souvislosti s časovým rámcem této podmínky je pak stanovena pouze doba, do kdy tak musí oprávněná osoba učinit, aby zabránila zániku (prekluzi) práva na vydání věci.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 22.8.2000, sp.zn. 23 Cdo 1656/98)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci o uzavření dohody o vydání nemovitostí, vedené u Okresního soudu v Chebu pod sp. zn. 8 C 125/92, o dovolání žalobkyň proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 19. března 1998 č.j. 11 Co 397/97-70 tak, že rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 19. března 1998 č.j. 11 Co 397/97-70 a rozsudek Okresního soudu v Chebu ze dne 26. března 1997 č.j. 8 C 125/92-56 se zrušují a věc se vrací Okresnímu soudu v Chebu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Krajský soud v Plzni jako soud odvolací rozsudkem ze dne 19. března 1998 č.j. 11 Co 397/97-70 potvrdil rozsudek Okresního soudu v Chebu (soudu prvního stupně) ze dne 26. března 1997 č.j. 8 C 125/92-56, jímž byla podle zákona č. [87/1991](#) Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění zákonů č. [264/1992](#) Sb., [267/1992](#) Sb., [133/1993](#) Sb., [115/1994](#) Sb., [116/1994](#) Sb. [107/1995](#) Sb. [134/1997](#) Sb. a nálezů Ústavního soudu ČR č. [164/1994](#) Sb. a [2/1997](#) Sb. (dále jen „restituční zákon“), zamítnuta žaloba o uzavření dohody o vydání nemovitostí - „domu č.p. 161/1 v K., se stavební parcelou č. 675 tamtéž,, - a rozhodnuto o nákladech řízení. Současně rozhodl o nákladech odvolacího řízení a vyslovil přípustnost dovolání proti svému rozsudku.

Odvolací soud uzavřel, že právo žalobkyň na vydání sporných nemovitostí podle restitučního zákona bylo prekludováno, neboť nebylo uplatněno v hmotně právních lhůtách stanovených zákonem č. [116/1994](#) Sb.; neuznal přitom námitku žalobkyň, že jejich původní výzva k vydání nemovitostí z 25. 7. 1991 je zároveň řádným uplatněním nároku podle zákona č. [116/1994](#) Sb., když řízení o uzavření dohody o vydání nemovitostí zahájené žalobou 31. 3. 1992 nebylo v době účinnosti zákona č. [116/1994](#) Sb. skončeno. Správným shledal odvolací soud rovněž závěr soudu prvního stupně týkající se posouzení žalobkyň jako osob oprávněných podle zákona č. [87/1991](#) Sb. ve znění před novelou provedenou zákonem č. [116/1994](#) Sb.; i odvolací soud v tomto směru dovodil, že nebylo-li vlastnické právo B. L. a E. R. obnoveno podle zákona č. [128/1946](#) Sb., o neplatnosti některých majetkově-

právních jednání z doby nesvobody a o nárocích z této neplatnosti a z jiných zásahů do majetku vzcházejících (dále jen „zákon č. 128/1946 Sb.“), nemohli být původní vlastníci nebo jejich právní nástupce (otec žalobkyně) oprávněnou osobou podle § 3 odst. 1 (a žalobkyně pak potažmo oprávněnými osobami podle § 3 odst. 2) zákona č. [87/1991](#) Sb. ve znění před novelou provedenou zákonem č. [116/1994](#) Sb.

Proti rozsudku odvolacího soudu podaly žalobkyně dovolání z důvodu uvedeného v ustanovení § 241 odst. 3 písm. d/ zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o.s.ř.“). Prostřednictvím uplatněného dovolacího důvodu brojí jak proti závěru dovozujícímu, že neuplatnily své právo na vydání nemovitostí včas, takže došlo k jeho prekluzi, tak proti závěru, že nesplňovaly statut osob oprávněných ani podle zákona č. [87/1991](#) Sb., ve znění před novelou provedenou zákonem č. [116/1994](#) Sb., když nedošlo k obnově vlastnického práva jejich právních předchůdců podle poválečných restitučních předpisů. Pokud jde o v pořadí první závěr namítají, že odvolací soud nesprávně vyložil zákon č. [116/1994](#) Sb., neboť uvedený zákon upravuje pouze konce lhůt v něm obsažených. K otázce statutu osob oprávněných podle § 3 odst. 2 zákona č. [87/1991](#) Sb., ve znění před novelou provedenou zákonem č. [116/1994](#) Sb., znovu zdůrazňují, že vlastnické právo k požadovaným nemovitostem přešlo na jejich otce G. P. smírem uzavřeným s F. n.o. dne 30. března 1950 před Okresním soudem v Klatovech, jenž nabyl účinnosti dnem 1. června 1950, a že z toho důvodu bylo usnesení Okresního soudu v Klatovech z 31. července 1951 sp. zn. Nc III 638/49-50 vydáno v rozporu s procesními předpisy. Na základě uvedených důvodů žalobkyně navrhly, aby dovolací soud zrušil napadený rozsudek odvolacího soudu a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný v písemném vyjádření k dovolání navrhl jeho zamítnutí s odůvodněním, že se plně ztotožňuje s právními závěry soudů obou stupňů týkajícími se aplikace zákona č. [116/1994](#) Sb.

Nejvyšší soud - po zjištění, že dovolání bylo podáno včas a k tomu oprávněnými subjekty (žalobkyněmi) řádně zastoupenými advokátem (§ 240 odst. 1, § 241 odst. 1 o.s.ř.) a že jde o rozsudek, proti němuž je dovolání z důvodu uvedeného v ustanovení § 241 odst. 3 písm. d/ o.s.ř. podle § 239 odst. 1 o.s.ř. přípustné - přezkoumal bez jednání (§ 243a odst. 1 o.s.ř.) napadený rozsudek ve smyslu ustanovení § 242 odst. 1 a 3 o.s.ř. a dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné.

Žalobkyně nenamítají, že v řízení došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 odst. 1 o.s.ř. nebo že řízení bylo postiženo jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 241 odst. 3 písm. a/, b/ o.s.ř.), a ani z obsahu spisu nevyplývá, že by k některé z uvedených vad došlo.

Právním posouzením věci je činnost soudu spočívající v subsumaci zjištěného skutkového stavu pod hypotézu (skutkovou podstatu) vyhledané právní normy. Právní posouzení je nesprávné, dopustil-li se soud při této činnosti omylu, tj. když na správně zjištěný skutkový stav aplikoval jiný právní předpis, než který měl správně použít, nebo aplikoval sice správný právní předpis, avšak nesprávně jej vyložil, anebo ze skutečností najisto postavených vyvodil nesprávné právní závěry.

Posoudit, zda je napadený rozsudek odvolacího soudu se zřetelem k uplatněnému dovolacímu důvodu podle § 241 odst. 3 písm. d/ o.s.ř., obsahově konkretizovanému dovolacími námitkami žalobkyně, správný (§ 243b odst. 1 o.s.ř.), znamená přezkoumat opodstatněnost odvolacím soudem

vysloveného právního závěru, podle něhož žalobkyně neuplatnily restituční nárok včas a v důsledku toho došlo k prekluzi jejich práva na vydání nemovitostí. Právní závěr dovozující, že žalobkyně nejsou ve smyslu ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. [87/1991](#) Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění před novelou provedenou zákonem č. [116/1994](#) Sb., oprávněnými osobami k vydání sporných nemovitostí není pro právní posouzení dané věci právně relevantní a bylo by nadbytečným podrobit jeho správnost přezkumu v dovolacím řízení.

V ustanovení § 3 odst. 2 restitučního zákona je od 1. 7. 1994 upravena další („nová“) kategorie „původní“ oprávněné osoby (vedle „původní“ oprávněné osoby upravené restitučním zákonem v jeho ustanovení § 3 odst. 1 už od 1. 4. 1991), u níž - na rozdíl od oprávněné osoby podle § 3 odst. 1 restitučního zákona, kde je stanoven předpoklad přechodu věci z jejího vlastnictví do vlastnictví státu - je normován předpoklad nároku na věc podle dekretu presidenta republiky č. 5/1945 Sb. nebo podle zákona č. 128/1946 Sb. v den jejího přechodu na stát podle § 6 zákona. Smyslem odstavce 2 ustanovení § 3, který byl do restitučního zákona zapracován od 1. července 1994 zákonem č. [116/1994](#) Sb., je umožnit restituci majetku těm fyzickým osobám, které měly na věc v den jejího přechodu na stát podle § 6 restitučního zákona nárok podle dekretu presidenta republiky č. 5/1945 Sb. nebo podle zákona č. 128/1946 Sb., příp. od nich „odvozeným“ oprávněným osobám (§ 3 odst. 4 restitučního zákona).

Právo na vydání věci restituční zákon podmiňuje existencí způsobilé oprávněné osoby (§3), existencí povinné osoby (§ 4) a restituční skutkovou podstatou (tj. přechodem věci na stát v rozhodném období způsobem uvedeným v § 6). Pro způsob uplatnění práva na vydání věci u povinné osoby stanoví formální podmínku - písemnou výzvu adresovanou povinné osobě, která jí musí být ve stanovené lhůtě doručena. Zákon č. [116/1994](#) Sb. k uplatnění restitučních nároků pro jím vymezenou „novou“ kategorii oprávněných osob nově vymezil lhůty ve svém Čl. II odst. 1, 3 a 4. Nároky založené tímto zákonem v Čl. I mohou oprávněné osoby uplatnit do šesti měsíců od účinnosti tohoto zákona, přičemž lhůta 30 dní uvedená v § 5 odst. 3 počíná běžet ode dne uplatnění návrhu; lhůta jednoho roku k uplatnění nároků u soudu uvedená v § 5 odst. 4 a 5 restitučního zákona pro případy uvedené v bodu 1 počíná běžet ode dne účinnosti tohoto zákona.

Požadavek písemné výzvy není součástí práva na vydání věci; výzva, je-li řádná a včasná, pouze způsobuje, že právo na vydání věci se stává soudně vymahatelné, tj. nárokovatelné. Písemná výzva je tedy podmínkou vzniku nároku na vydání věci. V souvislosti s časovým rámcem této podmínky je pak stanovena pouze doba, do kdy tak musí oprávněná osoba učinit, aby zabránila zániku (prekluzi) práva na vydání věci. Tato úprava nevyklučuje, aby podmínka písemné výzvy byla splněna před účinností restitučního zákona, příp. pro osoby, jimž byl statut osoby oprávněné přiznán až nálezem Ústavního soudu č. [164/1994](#) Sb., před účinností zmíněného nálezu a pro osoby oprávněné podle § 3 odst. 2 (a od nich odvozené oprávněné osoby) před účinností zákona č. [116/1994](#) Sb., aniž by takové výzvě byly odebrány účinky, které s ní zákon spojuje. Z toho vyplývá, že písemná výzva, která byla povinné osobě doručena „předčasně“ a na podkladě níž oprávněná osoba s povinnou osobou jednala o vydání věci, sleduje-li uplatnění nároku na vydání věci, zakládá, - při splnění ostatních zákonných podmínek - právo na vydání věci (srov. rozsudky Nejvyššího soudu z 27. 11. 1996 sp. zn. 3 Cdon 448/96 a z 28. 2. 1997 sp. zn. 2 Cdon 1230/96 uveřejněný v časopise „Soudní judikatura“ č. 10/1997, str. 217 a násl.).

Podle nezpochybněného skutkového zjištění se vydání sporných nemovitostí žalobkyně domáhaly již výzvou z 25. července 1991. Toto podání dnem 1. července 1994 založilo účinky výzvy v podobě

práva na vydání věci (při splnění ostatních zákonných podmínek), takže ve lhůtě podle Čl. II odst. 1 zákona č. [116/1994](#) Sb. nebylo třeba výzvu ohledně vydání nemovitostí ve smyslu § 5 odst. 2 restitučního zákona opakovat.

Právní posouzení věci odvolacím soudem, jestliže vyústilo v závěr, že právo na vydání sporných nemovitostí zaniklo prekluzí, protože žalobkyně ve lhůtě stanovené čl. II odst. 1 zákona č. [116/1994](#) Sb. nevyzvaly žalovaného k jejich vydání, když dopis z 25. 7. 1991 doručený žalovanému před 1. 7. 1994, nemohl založit účinky řádné výzvy, je z pohledu užitého dovolacího důvodu nesprávné. Rozsudek odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci a není tedy z hlediska uplatněného dovolacího důvodu (§ 241 odst. 3 písm. d/ o.s.ř.) obsahově konkretizovaného dovolacími námitkami žalobkyň, správný ve smyslu ustanovení § 243b odst. 1 věty před středníkem o.s.ř. Protože rozsudek soudu prvního stupně má svůj základ ve stejném (nesprávném) právním závěru, zrušil dovolací soud nejen rozhodnutí odvolacího soudu, nýbrž i rozhodnutí soudu prvního stupně, a věc vrátil Okresnímu soudu v Chebu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 1, 2 o.s.ř.). V dalším řízení se bude soud prvního stupně zabývat otázkou, zda žalobkyně jsou oprávněnými osobami podle zákona č. [87/1991](#) Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění po novele provedené zákonem č. [116/1994](#) Sb.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)